

בש"פ 8352/17 - מדינת ישראל נגד ירון סולמי

בבית המשפט העליון
בש"פ 8352/17

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: ירון סולמי

בקשה להארכת מעצר, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ' בכסלו התשע"ח (9.11.2017)

בשם המבקשת: עו"ד יאיר זילברברג ועו"ד גילית מנטינבנד
בשם המשיב: עו"ד אייל בסרגליק, עו"ד תמיר סלומון ועו"ד אסנת צחי

החלטה

בקשה ראשונה להארכת מעצרו של המשיב ב-150 ימים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

1. כתב האישום: כתב האישום הוגש ביום 7.2.2017, והוא כולל ארבעה אישומים שעניינם הונאת רשויות המס בין השנים 2012-2016. עניינו של כתב האישום בשורה של עבירות כלכליות שנעשו כחלק מפעילותה של חברת דורן משאבי אנוש בע"מ (להלן: דורן), שהיא תאגיד כוח אדם המחזיק בהיתר מכוח סעיפים 2 ו-10 לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996. ככלל, תאגיד כוח אדם זר חייב ברישיון לעסוק כקבלן כוח אדם, וכן הוא חייב בקבלת היתר מיוחד לשמש כקבלן לעובדים שאינם תושבי ישראל. היתר שכזה אינו ניתן כאשר מתנהלת חקירה נגד מבקש ההיתר או כאשר הוא הורשע בעבר בעבירות מסוימות. מכיוון שהמשיב ואדם נוסף (להלן: אזברגה) צפו כי לא יעמדו בתנאי זה, הם פעלו בדרך הבאה: אדם אחר, הוא הנאשם 3, נרשם כבעל המניות היחיד של דורן, אך בפועל

עמוד 1

המשיב ואזברגה היו הבעלים והמנהלים של דורן. ההיתר הוארך מידי שנה על סמך מצג כוזב זה, ואותו מצג אף שימש את דורן מול חברות אחרות. סך ההכנסות של דורן בתקופה הרלוונטית היה למעלה מ-169 מיליון ₪. את כספי המרמה הלבין המשיב באמצעות העברת למעלה מ-158 מיליון ₪ דרך חברה אחרת שהייתה בבעלותו (להלן: החברה השנייה), ובאמצעות העברת רכוש אסור לגופים אחרים בשליטתו.

לפי אישום נוסף, המשיב ואזברגה הפיצו וקיזזו מאות חשבוניות פיקטיביות באמצעות הגופים המצויים בשליטתם, מבלי לבצע את העסקאות בגין הוצאו החשבוניות. הכספים שהתקבלו באופן זה לא דווחו לרשויות המס. החשבוניות הכוזבות אף נרשמו כהוצאות בספריהן של דורן והחברה השנייה, ובתמורה הועברו כספים בסך של כ-384 מיליון ₪. כמו כן המשיב, אזברגה וגורמים נוספים שילמו לעובדים הזרים המועסקים על-ידם שכר גבוה מהשכר המדווח, על מנת להימנע מתשלום המס על השכר הלא מדווח.

בגין המתואר לעיל יוחסו למשיב, בין היתר, עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); רישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק העונשין; שימוש במרמה או תחבולה במטרה להשתמט מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(8) בתוספת סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; קשירת קשר לעשות פשע, לפי סעיף 499 לחוק העונשין; עבירות מס לפי סעיפים 220(2), 220(4) ו-220(5) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961; עשיית פעולות ברכוש אסור לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000; ועוד.

2. הליכי המעצר: עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים (מ"ת 14357-02-17). בית המשפט המחוזי מרכז-לוד הורה על עריכת תסקיר בעניינו ודחה את הדיון כדי לאפשר לבאי כוחו של המשיב ללמוד את חומר הראיות. כמו כן הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב עד להחלטה אחרת. המשיב הגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה אחרונה זו, לטענתו נוכח הפלייה ביחס לנאשמים אחרים בפרשה. דיון בבקשה נערך ביום 7.3.2017, ובסופו דחה בית המשפט את הבקשה, בקבעו כי נסיבותיו של המשיב מובחנות מאלה של הנאשמים האחרים.

ביום 8.3.2017 הוגש תסקיר שירות מבחן אשר לא כלל הערכה של הסיכונים הגלומים במשיב או התייחסות לחלופות מעצר, וזאת כיוון שטרם ניתנה החלטה לגבי קיומן של ראיות לכאורה בתיק. לאחר בקשת דחייה נוספת מטעם באי כוח המשיב, ביקשו אלה כי בית המשפט יערוך דיון בשאלת חלופת המעצר, אף מבלי שייקבע קיומן של ראיות לכאורה. חרף התנגדות המבקשת, בית המשפט הורה על עריכת תסקיר מבחן חדש, והנחה את שירות המבחן להתייחס לעובדות כתב האישום כאילו היו אמת.

מתסקירי שירות המבחן עולה כי המשיב נשוי ואב לארבעה, סיים את לימודיו ושירת שירות צבאי, ללא הרשעות קודמות ואין נגדו תיקים נוספים פתוחים. שירות המבחן התרשם כי המשיב מתקשה לבחון את מעשיו באופן ענייני וביקורתי וכי העבירות המיוחסות לו מלמדות על הסתרה ומניפולטיביות, גם ביחס לאנשים הקרובים לו, בהם אינו רואה דמויות משמעותיות לשיתוף במצבו המורכב. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנות התנהגותו הבעייתית של המשיב, אף במסגרת חלופת מעצר, וכי בני משפחתו תופסים אותו באופן חיובי חד-מימדי ויתקשו להציב לו גבולות. נוכח כל אלה לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחררו של המשיב לחלופת מעצר.

ביום 18.4.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה בתיק. נוכח מסקנת שירות המבחן, קבע השופט א' יעקב כי אין בחלופות המעצר שהוצעו על-ידי באי כוח המשיב כדי לאיין את מסוכנותו, ואף הוסיף כי תיירש חלופת מעצר יוצאת דופן על מנת לעמוד בתנאי זה. לפיכך, הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בחלוף שבוע הוגשה בקשה לעיון חוזר בבקשה, ובית המשפט הורה על עריכת תסקיר מעצר שלישי במספר. ביום 14.5.2017 הוגש התסקיר, ובמסגרתו נשללו חמשת המפקחים הנוספים שהוצעו. בקשת המשיב לעיון חוזר נדחתה על-ידי בית משפט קמא (כב' השופט ד"ר ע' קובו), אשר קבע כי הקושי העיקרי בשחרור לחלופת מעצר טמון בהתנהגותו המניפולטיבית של המשיב, וזאת ללא קשר לחלופה המוצעת. על החלטה זו הוגש ערר לבית משפט זה (בש"פ 4772/17), אשר נדחה על-ידי השופט מ' מזוז בהחלטה מיום 20.6.2017.

3. ההליך העיקרי: לאחר מספר דחיות של דיונים לבקשת הצדדים - אשר נבעו בין היתר מטענת באי כוח המשיב כי לא כל חומר החקירה הועבר לעיונם, ביום 23.3.2017 ניתנה תשובת המשיב לכתב האישום, וביום 18.4.2017 ניתן מענה בכתב. באותו מועד נקבעו 15 מועדי הוכחות החל מיום 19.9.2017 ועד לחודש דצמבר 2017. ביום 18.5.2017 ביקשו באי כוח המשיב לשחררם מייצוג, שכן עורך דין אחר קיבל על עצמו את ייצוג המשיב (עו"ד אייל בסרגליק). המבקשת התנגדה לבקשה, ובית המשפט קבע כי אחת משלושת באי כוחו של המשיב לא תשחרר מייצוג, אך אם תוגש הודעה מטעם בא הכוח החדש כי יהיה ערוך לדיוני ההוכחות במועדים שנקבעו - הבקשה תבחן שנית. ביום 11.6.2017 הוגשה פעם נוספת בקשה לשחרור מייצוג, אשר נדחתה. עו"ד בסרגליק ביקש לערוך דיון תזכורת במעמד הצדדים בו ייקבעו מועדים חדשים לדיוני ההוכחות. בית המשפט קבע את התיק לתזכורת ליום 6.7.2017, תוך הבהרה כי יומנו אינו מאפשר הוספת מועדי הוכחות לפני חודש ינואר 2018. באותו מועד ביקש עורך הדין בסרגליק לבטל את המועדים שנקבעו לחודש ספטמבר (ארבעה במספר) ואת שני המועדים הראשונים בחודש אוקטובר. הבקשה התקבלה וחלף אותם דיונים שבוטלו נקבעו מועדים חדשים בחודש ינואר 2018. ביני לביני, הודיעו הצדדים כי הליך גישור שהתנהל ביניהם לא צלח. כמו כן, כתב האישום תוקן בדרך של הוספת נאשם 6 כעד תביעה, לאחר שהודה ונגזר דינו.

עד כה התקיימו 7 דיוני הוכחות, ונקבעו 13 דיונים נוספים במהלך החודשים דצמבר 2017, ינואר ומרץ 2018.

4. הבקשה להארכת מעצר: המבקשת טענה כי הארכת מעצרו של המשיב ב-150 ימים נוספים נדרשת נוכח עילות המעצר החלות בעניינו. נטען כי קיים חשש ממשי כי המשיב יסכן את בטחונו של אדם או את בטחון הציבור, וזאת נוכח היקף העבירות הכלכליות המיוחסות לו, התחכום והשיטתיות בהם בוצעו והנזק שנגרם לקופת המדינה. כן נטען כי קיים חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט והימלטות מאימת הדין, בהתחשב במדיניות הענישה המחמירה בעבירות בהן מואשם המשיב.

5. השיקולים הצריכים להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים מוכרים וידועים, ועיקרם האיזון בין הפגיעה המתמשכת בחירות הנאשם לבין השמירה על שלום הציבור וניהול תקין של הליכי משפט. במסגרת איזון זה, על בית המשפט לשים נגד עניו, בין היתר, את משך המעצר, קצב התקדמות ההליך, מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם נוכח עברו הפלילי, חומרת המעשים המיוחסים לו, נסיבות ביצוע העבירות והחשש לשיבוש הליכי משפט.

6. אקדים ואומר כי הנפקת חשבוניות פיקטיביות בסכומי עתק על פני תקופה ארוכה, מסבה נזקים חמורים לקופה הציבורית, "מדובר בפגיעה של ממש בכלכלת המדינה. הפצת חשבוניות פיקטיביות היא מעשה קל לביצוע אך קשה

לחשיפה, ופגיעתה בציבור קשה" (בש"פ 2986/14 מדינת ישראל נ' יצחק, בפסקה 9 (14.5.2014)). התחכום, התכנון, המעורבות של מספר שותפים למעשים מתוך מגמה להונות את הרשויות, סכומי העתק בהם מדובר - כל אלה מעידים על מסוכנות אינהרנטית בעבירות כלכליות כגון דא. נוכח חומרת העבירות כפי שבאה לידי ביטוי בענישה ונוכח המסוכנות האינהרנטית, אנו מוצאים פסיקה ענפה המורה על הארכת מעצר מעבר לתקופה של תשעה חודשים בעבירות מעין אלה (וראו, לדוגמה, בש"פ 8351/17 מדינת ישראל נ' זאנה (22.11.2017) (להלן: עניין זאנה); בש"פ 6791/17 מדינת ישראל נ' יעקב (19.9.2017); בש"פ 2396/13 מדינת ישראל נ' קנרש (9.4.2013)).

7. ומהתם להכא.

המקרה שבפנינו גבולי. נכון להיום, המשפט מתקדם בקצב משביע רצון, הגם שבמקביל עדיין מתנהלת התדיינות לגבי חומרי חקירה. בכך יש להטות את הכף לקבלת הבקשה. מנגד, בהינתן השיקולים שיפורטו להלן, מצאתי לדחות את הבקשה, כך שחלף הארכת המעצר מאחורי סורג ובריח, המשיב ישהה במעצר באיזוק אלקטרוני.

א. לא אחת אנו מוצאים אצל נאשמים בעבירות כגון דא דפוסי התנהלות והתנהגות הבאים לידי ביטוי בעבר פלילי בעבירות בעלי מאפיינים של תרמית וזיוף, ועל כן נקבע בפסיקה הנוגעת לסעיף 62 לחוק המעצרים כי "אין מניעה - שלא כנטען - להציג בהקשר דנא הרשעות 'ישנות' של המשיב בתחומי המרמה בהם 'התמחה' בשכבר הימים (בש"פ 2850/14 מדינת ישראל נ' קרדיש, פסקה י"ח (30.4.2014)).

במקרה דנן, זו הסתבכותו הראשונה של המשיב בפלילים והפעם הראשונה שהוא מוצא עצמו מאחורי סורג ובריח. נכון להיום, המשיב נמצא במעצר מזה כשנה, ויש להניח כי הפנים את לקחו והוא מודע להשלכות הקשות אם וככל שיפר את תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני (השוו בש"פ 2399/14 מדינת ישראל נ' רסולי, בפסקה 11 (6.4.04)). אף מצבו המשפחתי והאישי של המשיב מהווה גורם המפחית את החשש מהימלטותו מהדין או מהפרת תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני (השוו בש"פ 8914/13 מדינת ישראל נ' ביטון, בפסקה 9 (13.1.2014)).

ב. אין חולק שהמשיב שיתף פעולה עם חוקריו מתחילת הדרך, ומסר גרסה שמפלילה אותו בחלק מעובדות כתב האישום. נקודה זו באה לידי ביטוי בהחלטות בתי המשפט שדנו בהארכת המעצר בעניינו, עוד בשלב מעצר הימים, שם נאמר כי אין ספק ששיתוף הפעולה קידם באופן משמעותי את החקירה וכי המשיב פיתח ציפייה כי שיתוף הפעולה יביא להקדמת שחרורו. מנגד, נאשמים ומעורבים אחרים בפרשה, שלא שיתפו פעולה עם חוקריהם, משוחררים, כולל אזברגה (ולמעט עבד אלגני, שכבר נדון למאסר של חמש שנים). אכן, ניתן להבחין בין הנאשמים השונים. כך, האישומים והמעשים המיוחסים למרגלית אינם דומים לאלה המיוחסים למשיב ואילו אזברגה שוחרר בשל נסיבות רפואיות מיוחדות. עם זאת, אין להתעלם מהמצב שנוצר ולפיו דווקא המשיב, ששיתף פעולה בחקירתו ואף הודה בחלק מהמעשים, נותר רק הוא במעצר.

ג. ענייננו ב"מגה-תיק" הכולל כמאה קרגלים של חומר ראייתי, ועשרות עדי תביעה (ולטענת ההגנה בדעתה להביא לעדות עשרות ואף מאות עדי הגנה), וכאמור, גם בשלב זה טרם הסתיימו ההליכים הקשורים לקבלת חומרי חקירה. בשל היקף החומר ומורכבותו משפטו של המשיב צפוי אפוא להימשך זמן בלתי מבוטל. ודוק: הקושי המובנה בשמיעתם של הליכים רחבי היקף, עשוי להוות דווקא שיקול התומך בהארכת המעצר מעבר לתקופה הסטטוטורית (ראו, לדוגמה, בש"פ 2845/13 מדינת ישראל נ' בראנס, בפסקה 18 והאסמכתאות שם (21.5.2013)), ובהיבט זה,

אכן היה מקום לעתור במסגרת הבקשה דכאן להאריך המעצר לתקופה של 150 יום ולא של 90 יום.

מנגד, שיקול זה עשוי להילקח בחשבון כבר בשלב זה, משעומדות רגלינו בהארכה הראשונה, וכאשר ברי כי המשפט לא יסתיים גם בהארכה הבאה. "לכך יש להוסיף גם שיקול מערכתי הקשור במשאבי מערכת השיפוט. שחרורם של המשיבים עשוי לחסוך משאבים שיפוטניים ניכרים הכרוכים הן בבקשות ההארכה הנוספות שתוגשנה לבית משפט זה, והן בבקשות לעיון חוזר המוגשות חדשות לבקרים בערכאה הדיונית. שחרור המשיבים אף יתרום להפחתת הלחץ על הערכאה הדיונית בפניה מתנהל התיק העיקרי" (בש"פ 4576/13 מדינת ישראל נ' קנרש, בפסקה 8 והאסמכתאות שם ((3.7.2013)).

ד. עוד בהקשר זה של אופי התיק כ"מגה-תיק", יש ליתן ולו משקל-מה, לכך שהישיבה במעצר אינה במתבטאת "רק" בשלילת חירותו של הנאשם, היא גם מקשה עליו ועל עורך דינו להתכונן לדיון, במיוחד מקום בו מדובר בחומר חקירה רב וסבוך שהנאשם עצמו הוא שיכול להאיר את עיני בא כוחו בקשר אליו.

ה. בנסיבות התיק דכאן, החשש לשיבוש הליכי משפט הולך ופוחת. המשיב ניהל חברות של ממש, לא חברות פיקטיביות "על הנייר", ואלו כבר קרסו, רבים מהעובדים הסינים חזרו למולדתם, וכל העדים שזומנו להעיד הגיעו עד היום לבית המשפט. לכך יש להוסיף, כאמור, גם את מצבו האישי והמשפחתי של המשיב, כך שהחשש לשיבוש הליכי משפט ולהימלטות אינו בדרגה גבוהה.

8. פתחתי ואמרתי כי המקרה שבפנינו גבולי, אך לסוף הדרך, האיזון בין מכלול השיקולים מוליך למסקנה כי אין להיענות לבקשה להארכת מעצר, וחלף זאת יש להורות על מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני. בהקשר זה אציין כי המשיב הציע תשעה מפקחים שונים, ואף פיקוח מצולם.

לאור ההוראות הרבות הקשורות במעצר בפיקוח אלקטרוני, ראוי כי הערכאה הדיונית היא שתסדיר את הליכי המעצר על פי פרק ג'1 לחוק המעצרים. לכן, אני מורה על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שיקיים בהקדם את כל הפרוצדורה הצריכה לעניין זה. כהנחייה כללית אציין כי לצד המעצר באיזוק אלקטרוני יש להורות על הימצאותם של שני מפקחים כל העת; כל אחד מהמפקחים יחתום על ערבות אישית בסך 200,000 ₪; וכן הפקדה במזומן של 150,000 ₪. עם זאת, ולמען הסר ספק, בית המשפט המחוזי רשאי לפעול בגמישות וכחוכמתו בכל הקשור לתנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני, לרבות החלפה/הוספה/הפחתה של מפקחים, ערבויות והגבלות, והכל על פי שיקול דעתו ולאחר שמיעת הצדדים.

בשלב זה, ועל מנת לאפשר לבית המשפט המחוזי לעשות מלאכתו, אני מורה על הארכת מעצרו של המשיב ב-30 יום החל מיום מתן החלטה זו.

בשולי הדברים אציין כי מתן ההחלטה התעכב על מנת לאפשר לצדדים למצות הליכי גישור.

ניתנה היום, ז' בטבת התשע"ח (25.12.2017).

עמוד 5

שׁוֹפֵט

עמוד 6

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©